

γεωργία τσιάντα

επιβλέποντες:
λόης παπαδόπουλος
αριστείδης αντωνάς

αστικοί αγροί :

μητροπολιτικά τοπία
ως εδάφη καλλιέργειας
και πολιτισμού

π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

i. περιλήψεις

1. θέσεις _ προθέσεις

2. καλλιέργεια

διαχείριση σπόρων

3. αναγνώριση περιοχής

χωροταξία _ επιλογή οικοπέδου
υπάρχουσες κινήσεις
παρεμβάσεις

4. στρατηγικές διαχείρισης οικοπέδου

διαπραγμάτευση ορίων
διαπραγμάτευση στοιχείων
συνέχεια μετασχηματισμών
υποδοχή νοημάτων μέσω ζευγών
ιεραρχία πρασίνου

4. πρόταση διαμόρφωσης

χαράξεις _ οριζόντια και κάθετη ζωνοποίηση
ζώνες κτιριακού συγκροτήματος _ εσωτερική κίνηση
σενάρια χρήσης _ εξωτερικές κινήσεις _ διαδρομές
_ επισκέπτης
_ καλλιεργητής
_ εργαζόμενος
_ περιπατητής

5. σχέδια

6. βιβλιογραφία

π ε ρ ί λ η ψ η _ s u m m a r y

περίληψη

Η παρούσα διπλωματική, μέσα από διαχείριση τοπίων και αρχείων, αποπειράται να προτείνει ένα σενάριο μετασχηματισμού του αστικού τοπίου που το καθιστά παράλληλα τόσο πεδίο καλλιέργειας και ανάπτυξης του πολιτισμού, όσο και καλλιεργήσιμο έδαφος που δύναται να προσφέρει αυτάρκεια εντός της πόλης.

Επιχειρείται η δημιουργία ενός νέου τύπου φυτολόγιο, ενός χώρου που θα διαπραγματεύεται ένα “πράσινο” αρχείο, εξασφαλίζοντας την αποθήκευση, επεξεργασία και έκθεσή του. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, η αποθήκευση αναφέρεται στην *in situ* διατήρηση φυτογενετικού υλικού, καθώς στην αποθήκευση και ελεύθερη διακίνηση σπόρων, η επεξεργασία σε πρακτικές φύτευσης και καλλιέργειας και τέλος η έκθεση στην έκθεση τόσο των ίδιων των σπόρων όσο και των καρπών, καταλαμβάνοντας την μεγαλύτερη έκταση του project.

Βασική κριτήριο για την επιλογή του οικοπέδου, αποτέλεσε η ενεργοποίηση χώρων εντός του άστεως που σήμερα λειτουργούν ως νεκρές ζώνες, όπως τα στρατόπεδα τα οποία εξ’ ορισμού φιλοξενούν χρήσεις αποκομμένες από τις λοιπές αστικές χρήσεις (κατοικία, εργασία, εκπαίδευση, πολιτισμός, εμπόριο).

Το συγκρότημα των αστικών αγρών χωροθετείται σε ένα από τα κεντρικότερα σημεία της Θεσσαλονίκης, στο οικόπεδο όπου σήμερα φιλοξενείται το Γ’ Σώμα Στρατού και γειτνιάζει με μερικά από τα πιο σημαντικά δημόσια κτίρια της πόλης. Σκοπός της παρέμβασης είναι να λύσει προβληματικές που προκύπτουν από την υπάρχουσα κατάσταση σε ένα τόσο κρίσιμο σημείο, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η είσοδος για το κέντρο της πόλης. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη των ελληνικών πόλεων για μη δομημένους χώρους όπου κυριαρχεί το πράσινο στοιχείο, η παρέμβαση επιχειρεί αφενός την διευθέτηση των κινήσεων και αφετέρου στην ένταξη της περιοχής στον αστικό ιστό. Δημιουργείται ένα κτίριο-εδάφος που λειτουργεί ως πέρασμα, ενσωματώνει χαρακτηριστικά πλατείας και φέρει ελαφριές χρήσεις δημιουργώντας τρόπον τινά ένα “κενό” κέντρο. Παράλληλα αποπειράται να αποκτήσει μια αναφορά με τα γειτονικά κτίσματα, επιλύοντας ανάγκες που ή δεν είχαν προβλεφθεί προηγουμένως ή αδυνατούσαν να ικανοποιηθούν από την ύπαρξη του στρατοπέδου.

summary

This dissertation attempts to propose a scenario of transforming the urban landscape through landscape and archive management that makes it both a field of civilisation cultivation and growth, and also fertile soil that may yield self-sufficiency within the city.

An attempt to create a new type of *fytologio*, a space that will negotiate a “green” archive, ensuring its storage, processing and exposition, will be made. To that end, storage refers to the in situ conservation of plant-genetic material, as well as storage and free movement of seeds, processing refers to planting and cultivation practices, and finally exposition refers to the exposure of the seeds themselves along with the crops, taking up the majority of the project length.

The activation of city areas which today operate as dead zones, such as camps that by definition host uses that are isolated from other urban uses (housing, employment, education, culture, trade) was the basic criterion for the selection of the property.

The urban fields’ complex is located in one of the most central points of Thessaloniki, the site where the Third Corps and some of the most important public buildings in the city adjacent to it are situated today. The purpose of the intervention is to solve difficulties arising from the existing situation in such a vital point, which could be regarded as the entrance to the city centre. Taking into consideration the need of the Greek cities for non-structured areas dominated by vegetation, the intervention attempts to reach the resolution of movements and also to integrate the region in the urban framework. A building-soil that acts as a pass is created, incorporating features of a square and bearing light uses, creating a somewhat “empty” centre. In the meanwhile, there is an attempt to obtain a reference to the adjacent buildings, by addressing needs that were either not predicted previously or unable to be met due to the existence of the camp site.

θέσεις _ προθέσεις

Ένα από τα σκοτεινότερα πέπλα που σκεπάζει τη σημερινή ελληνική και ευρωπαϊκή πραγματικότητα, είναι η οικονομική κρίση. Κρίση στην παραγωγή και την εργασία. Κρίση στη μητρόπολη και την ύπαιθρο. Η κρίση που προκύπτει από το οικονομικό μοντέλο ανάπτυξης και τα αδιέξοδα του υπάρχοντος συστήματος, είναι λογικό να γεννά κρίση σε κάθε έκφανση του κοινωνικοπολιτικού γίγνεσθαι.

Μέσα σε αυτό το κλίμα ανασφάλειας, είναι ώρα να επανεξετάσουμε και να επανεφεύρουμε τους όρους των συνθηκών διαβίωσης. Ήδη, οι αδυναμίες του μητροπολιτικού μοντέλου διαφαινούνται, με αποτέλεσμα το βλέμμα να στρέφεται ολοένα προς την ύπαιθρο, εκεί όπου η πρωτογενής παραγωγή είναι εφικτή και η γη δύνата να θρέψει τους κατοίκους της. Η παρούσα διπλωματική, μέσα από διαχείριση τοπίων και αρχείων, αποπειράται να προτείνει ένα σενάριο μετασχηματισμού του αστικού τοπίου που το καθιστά παράλληλα τόσο πεδίο καλλιέργειας και ανάπτυξης του πολιτισμού, όσο και καλλιεργήσιμο έδαφος που δύνата να προσφέρει αυτάρκεια εντός της πόλης.

Η καλλιέργεια είναι πλήρως αποκομμένη από την αστική εμπειρία. Οι πόλεις στερούνται του απαιτούμενου αδόμητου χώρου, πόσο μάλλον εδάφους ικανού να παραλάβει πρακτικές φύτευσης. Πέραν όμως της χωρικής έλλειψης ως κυρίαρχης αιτίας, παρατηρείται μια γενικότερη τάση πτώχευσης της ποιότητας του τρόπου ζωής (που συνεπάγεται και πτώχευση της διατροφής). Η καλλιέργεια είναι κάτι που έχει μετατεθεί στη μαζική παραγωγή και στους κανόνες της παγκοσμιοποίησης, προκειμένου τα αγαθά που παράγονται να τακτοποιούνται στα ράφια των supermarket, με τις ζελατίνες και τα αναγραφόμενα barcode. Η φυλαξη σπόρων αποτελεί πολιτική πρακτική σε τράπεζες πατριαρχικού ελέγχου, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των σπόρων που χρησιμοποιούνται είναι υβρίδια.

Επιχειρείται η δημιουργία ενός νέου τύπου φυτολόγιο, ενός χώρου που θα διαπραγματεύεται ένα "πράσινο" αρχείο, εξασφαλίζοντας την αποθήκευση, επεξεργασία και έκθεσή του. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η αποθήκευση αναφέρεται στην in situ διατήρηση φυτογενετικού υλικού, καθώς στην αποθήκευση και ελεύθερη διακίνηση σπόρων, η επεξεργασία σε πρακτικές φύτευσης και καλλιέργειας και τέλος η έκθεση, στην έκθεση τόσο των ίδιων των σπόρων όσο και των καρπών, καταλαμβάνοντας την μεγαλύτερη έκταση του project.

καλλιέργεια

Η διαδικασία διαχείρισης των σπόρων ακολουθεί την εξής αλυσίδα εργασιών:

Αρχικά πραγματοποιείται η συλλογή των σπόρων προκειμένου να υπάρχει υλικό προς επεξεργασία. Το εν λόγω στάδιο δε χαρακτηρίζεται από εξειδικευμένα κριτήρια συγκομιδής, καθώς στόχος είναι η συγκέντρωση ποσότητας. Η αξιολόγηση της ποιότητας του υλικού θα ακολουθήσει αργότερα.

Στη συνέχεια οι σπόροι τοποθετούνται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο (drying room) όπου επιτυγχάνεται η διαδικασία ξήρανσής τους. Η θερμοκρασία του δωματίου πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 15ο με 18ο Κελσίου και η υγρασία να βρίσκεται στο επίπεδο του 15%.

Προτού όμως προχωρήσουμε, κρίνεται σκόπιμο να πούμε λίγα λόγια για τους τρόπους διατήρησης και προστασίας των σπόρων. Η βιωσιμότητα των σπόρων εξαρτάται άμεσα από το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν, όπως κάθε ζωντανός οργανισμός. Αυτό σημαίνει ότι βρίσκονται σε άμεση εξάρτηση με την θερμοκρασία και την υγρασία του χώρου. Η εμπειρική παρατήρηση σε συνδυασμό με πειράματα που επιβεβαίωσαν τα διδάγματα κοινής πείρας έχουν καταλήξει σε ένα κανόνα: ο σπόρος ζει περισσότερο όταν μειώνεται η θερμοκρασία και η υγρασία του χώρου φύλαξης. Οι σπόροι που αντιδρούν με αυτό τον τρόπο σε σχέση με το περιβάλλον τους ονομάζονται Ορθόδοξοι. Οι σπόροι που αντιδρούν αντίθετα ονομάζονται Μη Ορθόδοξοι ή Δύστροποι. Οι τράπεζες σπόρων έχουν ως αντικείμενο επεξεργασίας την πρώτη κατηγορία μόνο.

Οι κανόνες του Harrington (1975) ήρθαν να περιορίσουν σε πιο σαφή όρια τις συνθήκες συντήρησης. Ειδικότερα ο πρώτος κανόνας ορίζει ότι όταν η υγρασία του σπόρου μειώνεται κατά 1% ο χρόνος ζωής του διπλασιάζεται. Στο ίδιο αποτέλεσμα οδηγούμαστε και όταν η θερμοκρασία του χώρου συντήρησης μειωθεί κατά 5ο Κελσίου, σύμφωνα με το 2ο κανόνα. Τέλος ο 3ος κανόνας μας λέει ότι η επίδραση της υγρασίας και της θερμοκρασίας είναι ανεξάρτητη και αθροιστική.

Επανερχόμενοι στους τρόπους διατήρησης και προστασίας έχουμε να παρατηρήσουμε ότι χωρίζονται σε 2 βασικούς: Ο ένας είναι η Διατήρηση εκτός τόπου ή Εκτός φυσικού περιβάλλοντος (Ex Situ) και ο άλλος είναι η Διατήρηση επί τόπου ή στο φυσικό περιβάλλον (in Situ). Παραλλαγή του δεύτερου τρόπου αποτελεί η Διατήρηση στον Αγρό ή αλλιώς Υπο Καλλιέργεια.

-(Ex Situ Conservation) Εκτός Τόπου Διατήρηση

Πρόκειται για τον πιο ευρέως διαδεδομένο τρόπο και τον πιο εύκολο στην εφαρμογή. Η διατήρηση των σπόρων σε ειδικές αποθήκες-ψυγεία υπό συνθήκες που μεγιστοποιούν τη διάρκεια ζωής τους αποτελεί το βασικό πεδίο εφαρμογής αυτού του τρόπου.

-(In Situ) Επι Τόπου Διατήρηση

Εφαρμόζεται στα άγρια συγγενή είδη. Η ίδια η ονομασία αυτού του τρόπου μαρτυρεί το πώς γίνεται η διατήρηση πρακτικά. Εδώ δε χρησιμοποιούνται ειδικά διαμορφωμένοι χώροι με συνθήκες διαβίωσης που ελέγχονται από τον ανθρώπινο παράγοντα. Ουσιαστικά ο χώρος φύλαξης είναι το φυσικό περιβάλλον. Επειδή όμως μιλάμε για φυσικό περιβάλλον το οποίο υπόκειται σε μεταβαλλόμενες περιβαλλοντικές συνθήκες και είναι ευαίσθητο σε πολλούς εξωγενείς παράγοντες καθιστά το συγκεκριμένο τρόπο πιο δύσκολο και απαιτητικό.

-(On Farm Conservation) Διατήρηση στον Αγρό

Εδώ η διατήρηση των σπόρων γίνεται μέσω της παραδοσιακής γεωργίας δηλ. με καλλιέργεια ή εκτροφή.

Επόμενο στάδιο στη διαδικασία διαχείρισης των σπόρων είναι το να διαχωριστούν σε αυτούς που δύναται να ξηρανθούν ή μη και σε αυτούς που δεν είναι σε κατάσταση να ακολουθήσουν αυτή την επεξεργασία. Απαραίτητα πρέπει να έχει προηγηθεί η αρχική ξήρανσή τους, έτσι ώστε να φανούν οι δυνατότητες επεξεργασίας του κάθε σπόρου.

Στη συνέχεια ακολουθεί η επιλογή ενδεικτικά μιας ποσότητας σπόρων προς μελέτη με τελικό σκοπό να διερευνηθεί η αναπαραγωγική τους ικανότητα. Εφόσον τα δείγματα κριθούν ότι πληρούν τις προϋποθέσεις, όλοι οι σπόροι μπαίνουν στο drying room, προκειμένου να γίνει η τελική ξήρανσή τους. Η αποθήκευσή τους στο cold room, αποτελεί την επόμενη φάση. Η θερμοκρασία αποθήκευσης είναι -20ο Κελσίου και φυλάσσονται υπ' αυτές τις συνθήκες μέχρι να χρησιμοποιηθούν. Τέλος οι σπόροι καλλιεργούνται σε πειραματικό επίπεδο από τους κατοίκους στους αστικούς αγρούς με σκοπό να παρατηρηθούν μορφολογικά. Εφόσον κριθούν ότι αξίζουν ποιοτικά, καλλιεργούνται αφενός για να παραχθούν διατροφικά ισορροπημένοι καρποί που δεν στηρίζονται σε υβρίδια και αφετέρου για να παραχθούν περισσότεροι σπόροι που θα διανεμηθούν στους λοιπούς καλλιεργητές και θα ψυχθούν

Ο σπόρος δυστυχώς από φυσικό αγαθό έχει κατακτήσει ένα απλό εμπόρευμα που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη οικονομική αξία. Όλο αυτό το φαινόμενο έχει ως αποτέλεσμα τη διατάραξη της ισορροπίας και τον περιορισμό της βιοποικιλότητας ειδικότερα. Είναι επιτακτική ανάγκη να διατηρηθούν οι σπόροι, που με τη σειρά τους θα διατηρήσουν τις φυσικές πηγές.

στάδια ανάπτυξης σπόρου σε καρπό _ φωτογραφίες προσωπικού αρχείου

α ν α γ ν ὴ ρ ι σ η π ε ρ ι ο χ ή ς

1.α Χωροταξία επιλογή οικοπέδου

χωροταξία _ επιλογή οικοπέδου

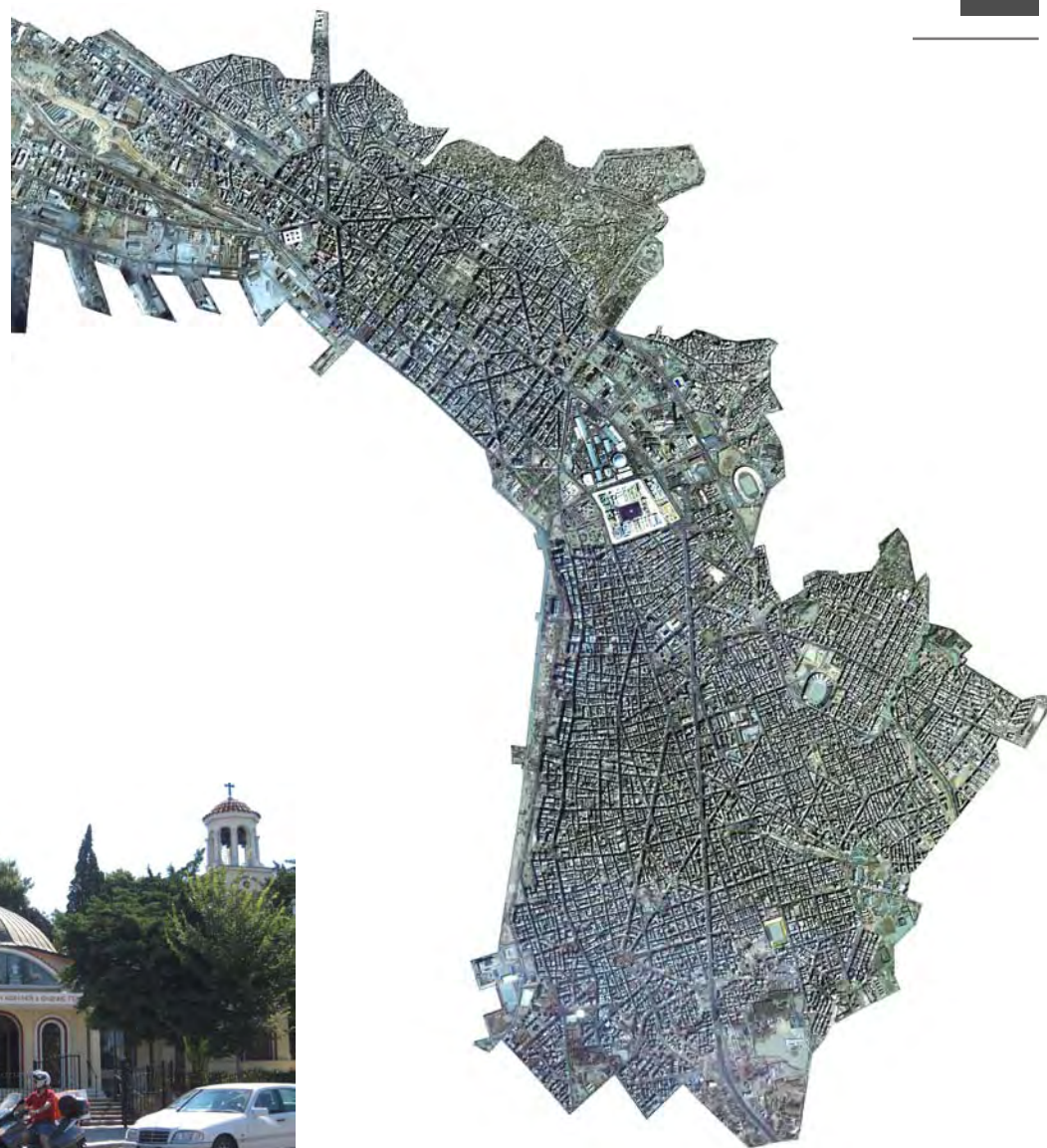
Ενδεχομένως, το πλέον κατάλληλο τοπίο για την εγκατάσταση ενός "αγροτικού" project, να αποτελεί η ύπαιθρος ή περιοχές κοντά στις παρυφές των πόλεων. Ωστόσο, ολόκληρο το εγχείρημα διέπεται όχι από μια διάθεση εγκατάλειψης, αλλά ενίσχυσης και διαπραγμάτευσης του αστικού τοπίου, ως εν δυνάμει τόπου καλλιέργειας τόσο σε κυριολεκτικό, όσο και σε μεταφορικό επίπεδο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συναντάμε το αστικό έδαφος να φέρει ταυτόχρονα την καλλιέργεια ως πρακτική φύτευσης και διατήρησης των σπόρων, αλλά και ως καλλιέργεια πολιτισμού και γνώσης.

Βασική προϋπόθεση για την επιλογή του οικοπέδου που θα φιλοξενήσει αυτό το εγχείρημα, είναι η ενεργοποίηση χώρων εντός της πόλης, και ειδικότερα περιοχών που σήμερα λειτουργούν ως νεκρές ζώνες, όπως τα στρατόπεδα. Προκειμένου να καλυφθούν οι συνθήκες αυτάρκειας, χρήζει απαραίτητη η επιστράτευση επανάχρησης παρόμοιων περιοχών, δημιουργώντας ένα καινούργιο δίκτυο αστικών αγρών. Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής επιλέγεται ένα οικόπεδο ως περίπτωση μελέτης που συνδυάζει τόσο την ενεργοποίηση μιας περιοχής αποκομμένης από τις λοιπές χρήσεις γης, όσο και τον δημόσιο χαρακτήρα του κτίσματος, γειτνιάζοντας με τα λοιπά δημόσια κτίρια της πόλης.

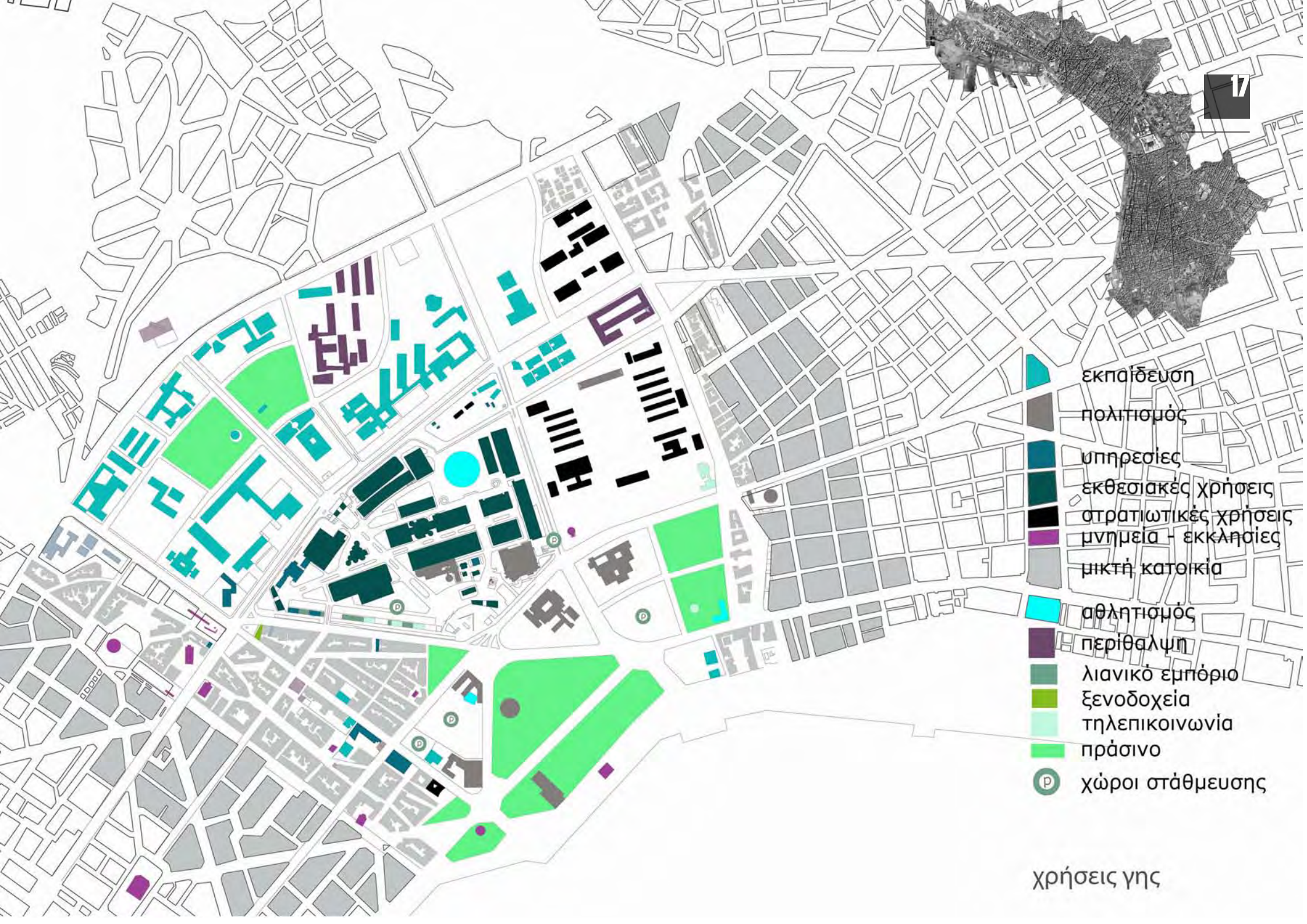

Οι αστικοί αγροί χωροθετούνται σε ένα από τα κεντρικότερα σημεία της πόλης της Θεσσαλονίκης, στο οικόπεδο όπου σήμερα φιλοξενείται το Γ΄ σώμα στρατού, στο οικοδομικό τετράγωνο που σχηματίζεται ΒΔ από την οδό Γ΄ Σεπτεμβρίου, ΒΑ από την οδό Γρ. Λαμπράκη, ΝΑ από την οδό Καυτατζόγλου και ΝΔ από την Λεωφόρο Στρατού.

Η εν λόγω περιοχή επιλέγεται εξαιτίας του δημόσιου χαρακτήρα του κτίσματος που θα φιλοξενήσει, με αφορμή τη συζήτηση που υπάρχει πάνω από 30 χρόνια σχετικά με την απομάκρυνση των στρατοπέδων από τις πόλεις. Το εν λόγω οικόπεδο γειτνιάζει από την πλευρά της λεωφόρου Γ΄ Σεπτεμβρίου με την ΔΕΘ, (Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης), από την πλευρά της Γρ. Λαμπράκη με το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και το παλαιό στρατιωτικό νοσοκομείο 424. Άνωθεν αυτής, συναντάται η λεωφόρος Εγνατία, αρτηρία κυκλοφορίας της πόλης που φέρει το κτιριακό απόθεμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου, (βιβλιοθήκη, Πολυτεχνική σχολή, Φοιτητική Λέσχη, Σ.Σ.Α.Σ (Στρατιωτική Σχολή). Από την πλευρά της Καυτατζόγλου η περιοχή μελέτης συνορεύει με οικοδομικά τετράγωνα που περιλαμβάνουν πλατείες και κατοικημένες περιοχές (πολυκατοικίες υψηλής δόμησης), ενώ από την πλευρά της λεωφόρου Στρατού με πάρκο, με το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού καθώς και με το Αρχαιολογικό Μουσείο.

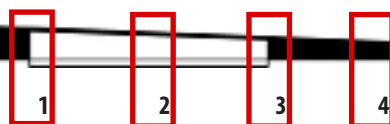
- εκπαίδευση
- πολιτισμός
- υπηρεσίες
- εκθεσιακές χρήσεις
- στρατιωτικές χρήσεις
- μνημεία - εκκλησίες
- μικτή κατοικία
- αθλητισμός
- περίθαλψη
- λιανικό εμπόριο
- ξενοδοχεία
- τηλεπικοινωνία
- πράσινο
- Ⓟ χώροι στάθμευσης

χρήσεις γης

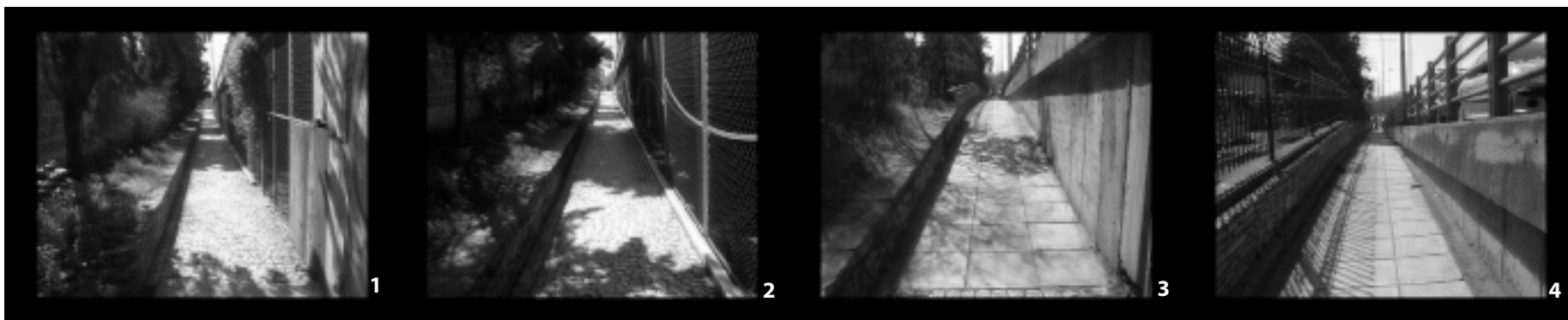
υπάρχουσες κινήσεις

Η οδός Γρ. Λαμπράκη είναι δρόμος ήπιας κυκλοφορίας στην κίνηση πεζών και οχημάτων. Ουσιαστικά λειτουργεί ως πάρκινγκ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η προέκτασή της συνεχίζει μέχρι τη Δ.Ε.Θ. υπάρχοντας ως χάραξη, αφού τα διαζώματα της Γ' Σεπτεμβρίου αφήνουν μόνη φυγή την ανάβασή της, εμποδίζοντας τη διέλευση απέναντι.

Η λεωφόρος της Γ' Σεπτεμβρίου υπερυψώνεται για να παραλάβει παλαοχριστιανικά ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί, δημιουργώντας ένα σχισμοειδές πέρασμα για τους πεζούς τόσο από τη μεριά του οικοπέδου όσο και της Δ.Ε.Θ. Η βύθισή της εν λόγω διάβασης από το ύψος του δρόμου σε συνδυασμό με το γεγονός πως είναι αρκετά στενή, την καθιστούν αποκομμένη από τον αστικό ιστό. Στην πραγματικότητα αντί για σημείο διέλευσης, αποτελεί σημείο αποφυγής, ιδιαίτερα κατά τις βραδινές ώρες. Ο πεζόδρομος ακολουθεί την φυσική κλίση του εδάφους. Στο σημείο που υπάρχουν τα αρχαία βυθίζεται και έπειτα ανυψώνεται ξανά για να φτάσει το ύψος του δρόμου (διαδρομή πεζού από τη λεωφόρο Στρατού προς την Γρ. Λαμπράκη και την Εγνατία). Αυτή η διαδοχική ανύψωση _ βύθιση _ ανύψωση δημιουργεί ένα ακόμη προβληματικό κομμάτι στην υπάρξή του, καθώς αποτυγχάνει να ικανοποιήσει τον πρωταρχικό του ρόλο: να καταστήσει επισκέψιμα τα ευρήματα και να τα αναδείξει.

τομή γέφυρας αρχαίων κατά μήκος της οδού Γ' Σεπτεμβρίου

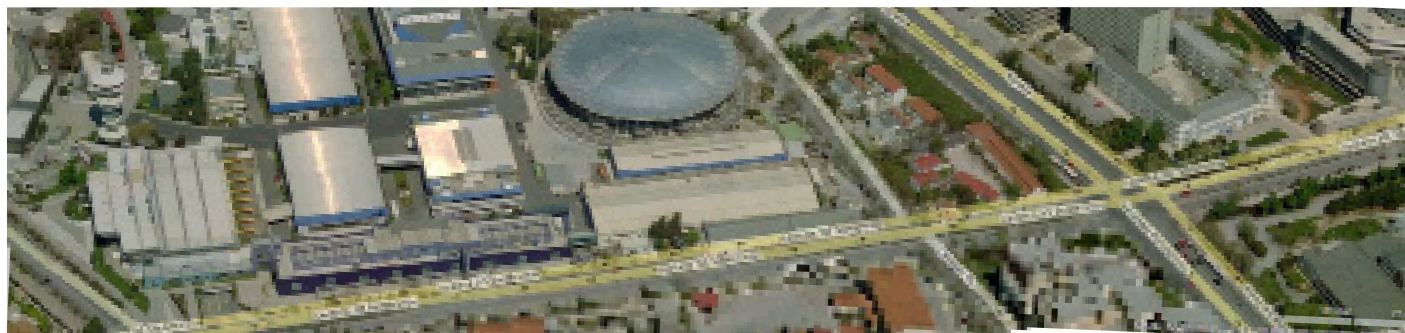

φωτογραφίες πεζογέφυρας

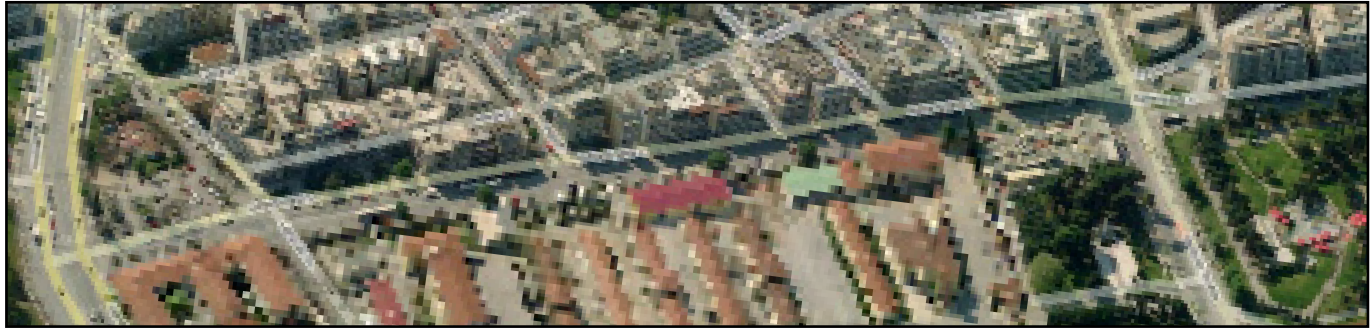
Το ίδιο δυσάρεστο και επικίνδυνο πέρασμα αποτελεί το πεζοδρόμιο που υπάρχει κατά μήκος της λεωφόρου. Ένα πεζοδρόμιο πιο λίγο και από το λίγο των ελάχιστων διαστάσεων.

Στην ίδια κατηγορία συγκαταλέγεται και το πέρασμα το οποίο βρίσκεται ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και το πρώην Στρατιωτικό νοσοκομείο 424, το οποίο γεφυρώνει τη λεωφόρο Εγνατία (ως επί το πλείστον κίνηση φοιτητών) με την οδό Γρ. Λαμπράκη και επομένως με το οικόπεδο. Η εγγύτητα των περιφράξεων των παραπάνω κτιρίων, σε συνδυασμό με την εγκατάλειψη που υφίσταται το 424, συμβάλλει στην στενότητα του περάσματος και το καθιστά ακατάλληλο για την διέλευση πεζών.

Οι δυο τελευταίοι δρόμοι που θα αναλύσουμε, η λεωφόρος Καυτατζόγλου και η Λεωφόρος Στρατού, αποτελούν και τους σημαντικότερους για τη ροή της κίνησης οχημάτων και πεζών αντίστοιχα. Η Λεωφόρος Καυτατζόγλου αποτελεί το πέρασμα που οδηγεί τα οχήματα στο κέντρο (αφού η Γρ. Λαμπράκη όπως προαναφέρθηκε διακόπτεται), ενώ η Λεωφόρος Στρατού αποτελεί την οδό όπου κινούνται ως επί το πλείστον πεζοί και τουρίστες τόσο εξαιτίας της ύπαρξης μουσείων και πάρκου κατά μήκος της, όσο και εξαιτίας του Διοικητηρίου που με τα πανύψηλα δέντρα που ο πλαισιώνουν δημιουργεί μια ευχάριστη διαδρομή.

μέτωπο λεωφόρου 3ης Σεπτεμβρίου

μέτωπο λεωφόρου Καυτατζόγλου

μέτωπο οδού Γρ. Λαμπράκη

μέτωπο λεωφόρου Στρατού

φωτογραφίες περιοχής

παρεμβάσεις

Η γενικότερη εικόνα που σχηματίζεται από τα παραπάνω, είναι η ανάγκη δημιουργίας ενός περάσματος για την πόλη, ή ακόμη καλύτερα, μιας εισόδου για το κέντρο της. Ενδεχομένως η δυσχέρεια στην κίνηση να οφείλεται ακριβώς στο γεγονός πως το Γ' Σώμα Στρατού είναι στρατόπεδο, επομένως κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία η εσωστρέφεια που το διέπει, αφού οι κάτοικοι της περιοχής δεν το χρησιμοποιούν. Ωστόσο γίνεται ολοένα και περισσότερο αντιληπτή αυτή η ασυμβατότητα χρήσεων, με αποτέλεσμα να επικρατεί μια γενικότερη τάση επαναπόδοσης κρίσιμου εδάφους του άστεως. Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στοχεύουν σε δύο βασικά σημεία: αφενός στην διευθέτηση των κινήσεων και αφετέρου στην ένταξη της περιοχής στον αστικό ιστό, και επιγραμματικά είναι:

1. Μεταφορά στρατοπέδου σε μη κατοικημένη περιοχή και δημιουργία ενός κτιρίου-εδάφους χαμηλής δόμησης στην θέση του, που λειτουργεί ως πέρασμα, ενσωματώνει χαρακτηριστικά πλατείας και φέρει ελαφριές χρήσεις δημιουργώντας τρόπον τινά ένα "κενό" κέντρο.

2. Ενοποίηση του οικοπέδου με το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, μέσω πεζοδρόμησης της οδού Γρ. Λαμπράκη, δημιουργώντας κατά αυτόν τον τρόπο χώρο εκτόνωσης, που το ίδρυμα σήμερα στερείται.

3. Δημιουργία υπόγειου διώροφου πάρκινγκ για τις τρέχουσες ανάγκες του κτιριακού συγκροτήματος των αστικών αγρών καθώς και για την εξυπηρέτηση της γύρω περιοχής.

4. Κατάργηση πάρκινγκ πλάι στο Βυζαντινό μουσείο (που δεν συσχετίζεται με το κτίσμα) και εισχώρηση στοιχείων φύτευσης του οικοπέδου στη θέση του.

5. Βύθιση οικοπέδου στην πλευρά των αρχαίων, μετατροπή της υπάρχουσας περίφραξης, σε συνδυασμό με κατάλληλο φωτισμό, προκειμένου τα ευρήματα να αναδειχθούν και να καταστούν επισκέψιμα.

6. Δημιουργία εναλλακτικών διαδρομών για τους πεζούς εντός του οικοπέδου και γεφύρωσή του με τη γύρω περιοχή μέσω ζωνών.

7. Σύνδεση περιοχής με τον αστικό ιστό μέσω διαπραγματεύσεων ορίων και μετασχηματισμών.

8. Διευκόλυνση κυκλοφορίας πεζών μέσω διάνοιξης υπόγειων περασμάτων μεταξύ οικοπέδου και Δ.Ε.Θ. Σημαντικό κρίνεται να τονίσουμε πως η Δ.Ε.Θ. παρουσιάζει ένα αρκετά προβληματικό κομμάτι στη λειτουργία της. Καθίσταται ενεργή μόνο ένα μήνα το χρόνο, ενώ τους υπόλοιπους 11 μήνες μένει κατά βάση αδρανής προς τα δρώμενα της αστικής Θεσσαλονίκης. Προκειμένου να μην κινείται κανένας ανάμεσα σε υπαίθριες αισθήσεις και κλειστά εγκαταλελειμμένα περιπτερα, πιθανή λύση θα ήταν η περιοχή της ΔΕΘ να ανήκει στις διαδρομές της πόλης όλο το χρόνο, και να συσχετιστεί με αυτήν με τον περίπατο πεζών και ποδηλάτων.

στρατηγικές διαχείρισης
οικοπέδου

Αναλύοντας την τοπογραφία του οικοπέδου και τον τρόπο με τον οποίο διαρθρώνεται στον αστικό ιστό, συναντάμε φυσικά στοιχεία που πλαισιώνουν την ευρύτερη περιοχή που η παρέμβαση επιχειρεί να αναδείξει: το δάσος και το νερό. Αυτοί οι δύο παράγοντες εισάγονται ως κυρίαρχες στο project και προειδοποιούν για την ύπαρξη του δάσους του Σειχ Σου και της θάλασσας, αντίστοιχα.

Η τρίτη μεταβλητή, που αφορά την εγγύτερη περιοχή, είναι η γειτνίαση του οικοπέδου με τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, τα μουσεία (Βυζαντινό και Αρχαιολογικό), τις διπλανές πολυκατοικίες και έγκειται στη διαπραγμάτευση των μεταξύ τους ορίων και στοιχείων.

διαπραγμάτευση ορίων

Προηγουμένως αναλύσαμε τις βασικές προβληματικές που υπάρχουν στην κίνηση, επομένως στην εισαγωγή και μύηση του πεζού στις περιφερειακές χρήσεις. Η παρούσα παρέμβαση επιχειρεί να καταργήσει τα σκληρά όρια που επιτάσσει ένα περιφραγμένο στρατόπεδο, ένα οχυρό εντός της πόλης. Η εισχώρηση πρασίνου ως συνέχεια σε γειτονικά τμήματα όπως π.χ. στο μέχρι τώρα πάρκινγκ του μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, ή αντίστοιχα η υποχώρηση στοιχείων φύτευσης του οικοπέδου όπως στην περίπτωση της πεζοδρόμησης της Γρ. Λαμπράκη, είναι ένα πρώτο στάδιο στη διαπραγμάτευση ορίων για την ενοποίηση του οικοπέδου με τη γύρω περιοχή. Ειδικότερα, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας που χρήζει ελεύθερου χώρου, προκειμένου η γειτονική ζώνη του οικοπέδου να λειτουργήσει τρόπον τινά ως η αυλή _ τα γρασίδια του Πανεπιστημίου, φέρει και τη δραστικότερη παρέμβαση σε σχέση με τα περιφερειακά κτίσματα. Σε ένα δεύτερο επίπεδο το όριο απαλείφεται σταδιακά με την κατάργηση περίφραξης και με την σημειακή ένωση τμημάτων του οικοπέδου με το δρόμο (σημεία όπου συμπίπτουν τα υψόμετρα των οδών με τις ζώνες του οικοπέδου). Βάση της ίδιας λογικής ο προβληματικός πεζόδρομος της Γ' Σεπτεμβρίου καταργείται στη σημερινή του μορφή. Στο πρώτο του τμήμα (υψόμετρο +12m. έως + 8m.) διαπλατύνεται και εισέρχεται στο όριο του οικοπέδου ακολουθώντας το δρόμο. Έπειτα διακόπτεται και συνεχίζει με τη μορφή ράμπας που μεταφέρει τον περαστικό στα υψόμετρα +4m -0m. Έχοντας ως σκοπό να τον εμπλέξει στις διάφορες ποιότητες πρασίνου καθώς και στα αρχαιολογικά ευρήματα.

διαπραγμάτευση στοιχείων

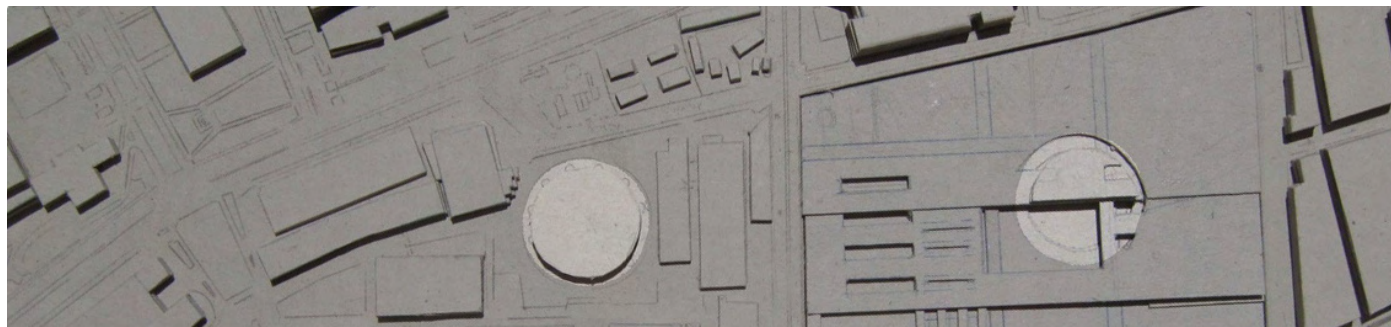
Η συντριπτική πλειοψηφία των κτισμάτων της Δ.Ε.Θ. είναι περίπτερα. Η χρήση τους εξαντλείται στην κάλυψη των τρεχουσών αναγκών της Έκθεσης, με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου να αποτελούν εγκαταλελειμμένες κατασκευές. Αυτοί οι τυφλοί όγκοι δεν επαρκούν ούτε σε λειτουργικό, ούτε σε μορφολογικό επίπεδο, προκειμένου να αποτελέσουν σημείο αναφοράς για την πρόταση. Το κριτήριο ανάδειξης των υπάρχων στοιχείων, δημιουργείται βάση της κλίμακας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιλέγεται το κτίριο του Palais des Sports, ως εμφανής και αναγνωρίσιμος όγκος προκειμένου να συμμετέχει σε ένα παιχνίδι γεωμετρικών εναλλαγών.

συνέχεια μετασχηματισμών

Η χαρακτηριστική κυκλική γεωμετρία του Palais des Sports διατηρώντας τις ακριβείς διαστάσεις, μεταφέρεται στην επιφάνεια του οικοπέδου ως αρνητικός όγκος, παραλαμβάνοντας καινούργιες χρήσεις άλλοτε ως κτίσμα, άλλοτε ως έδαφος και άλλοτε ως κενό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργείται μια νοητή συνέχεια, μια συνέχεια που προκύπτει από μία σειρά μετασχηματισμών και μεταφορών, από την αλληλεπίδραση και την αμοιβαία συνεισφορά στοιχείων μεταξύ των δύο οικοπέδων. Κατά τον ίδιο τρόπο μεταφέρονται στοιχεία φύτευσης της παρέμβασης προς την πλευρά της Δ.Ε.Θ δημιουργώντας κατά αυτόν τον τρόπο μια αντικατροπική _ συμμετρική σχέση.

υποδοχή νοημάτων μέσω ζευγών

Οι αντιστίξεις είναι απαραίτητες για την υποδοχή νοημάτων. Η συνθετική ιδέα της παρούσας διπλωματικής διαπραγματεύεται αυτήν την αρχή στα δύο θεμελιώδη στοιχεία της πρότασης (τοπίο, αρχείο) και παράγεται μέσα από τη διαχείριση διπόλων. Ζεύγη αντιθέτων όπως : φυσικό_ τεχνητό, δημόσιο _ ιδιωτικό, φωτεινό _ σκοτεινό, ανοιχτό _ κλειστό, υπέργειο _ υπόσκαφο, μυσταγωγικό_ υπαίθριο, στατικό/ ροϊκό, μνήμη _μέλλον, αποτελούν μερικά από αυτά που συμμετέχουν προκειμένου να συνθέσουν τις πρωταρχικές έννοιες και το νόημα της πρότασης.

ιεραρχία πρασίνου

Η διαπραγμάτευση ζευγών αντιθέτων βρίσκει εφαρμογή στο πρώτο σκέλος της πρότασης διαμόρφωσης, το τοπίο, ως εξής:

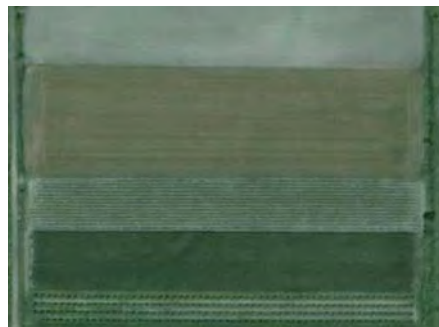
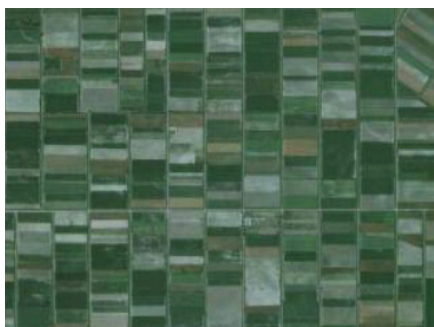
Οι ποιότητες των δίπολων φωτεινό _ σκοτεινό, ανοιχτό _ κλειστό κ.λ.π., μεταφράζονται με αρχιτεκτονικούς όρους δημιουργώντας νέα ζεύγη όπως: δημόσιο _ ιδιωτικό, υπέργειο _ υπόσκαφο, μυσταγωγικό _ υπαίθριο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, παράγουν μια ιεραρχία πρασίνου που φέρει τα πλέον μεταφρασμένα χαρακτηριστικά, συμπυκνώνοντάς τα στο τρίπτυχο δάσος _ αγρός _ κήπος. Έτσι, το δάσος με την πυκνή βλάστηση, ενσαρκώνει το σκοτεινό αρχείο, που χρήζει να τοποθετηθεί σε ένα περιβάλλον πιο μυσταγωγικό, απ' ότι το υπαίθριο πράσινο (αγρός, λιβάδι, κήπος) που ενσωματώνει το φωτεινό αρχείο.

Οι παραπάνω διαφορετικοί τύποι πρασίνου συμβάλλουν τόσο στην εναλλαγή χρήσης, ποιότητας χώρου και κίνησης. Αναρριχώμενα φυτά χρησιμοποιούνται αφενός προκειμένου να καλύψουν τεχνητά στοιχεία όπως αναλειμματικούς τοίχους και δοκάρια στήριξης και αφετέρου να εμπλουτίσουν τα χωρικά χαρακτηριστικά καθώς και τη σχέση άνθρωπος _ φυτό _ κίνηση. Στην περίπτωση του δάσους ο άνθρωπος εξαιτίας της πυκνότητας και του ύψους των δέντρων κινείται ανάμεσά τους, ενώ στις περιοχές όπου τα αναρριχώμενα φυτά δημιουργούν στέγη προσφέροντας μια επιφάνεια σκίασης, αλλάζει η σχέση του πρασίνου που είθισται να είναι προσκολλημένο στη γη με τον περιπατητή να κινείται από κάτω τους. Οι αγροί (καλλιέργεια μπαχτσέδων) από την άλλη πλευρά, ενσωματώνουν ένα πυκνό, χρηστικό, πράσινο αρχείο που δεν ξεπερνάει το ύψος του ανθρώπου. Και πάλι ο πεζός κινείται ανάμεσά τους όχι σε μια άναρχη κατάσταση όπως στο παραπάνω αλλά σε καθορισμένες διαδρομές και γεωμετρίες καθώς είναι απόλυτα χωροθετημένοι και φυτεμένοι με τάξη. Παρομοίως, ο κήπος συγκαταλέγεται με τη σειρά του κοντά στην ανθρώπινη κλίμακα άρα και κίνηση, ενώ διαφοροποιείται κυρίως στη χρήση (καλλωπισμός διακόσμηση, ενδεχόμενη περίτεχνη φύτευση). Τέλος το γρασίδι το πιο χαμηλό στοιχείο της πρότασης, λειτουργεί ως ένα χαλί, ένας άλλος τύπος εδάφους στο οποίο ο άνθρωπος κινείται επάνω του.

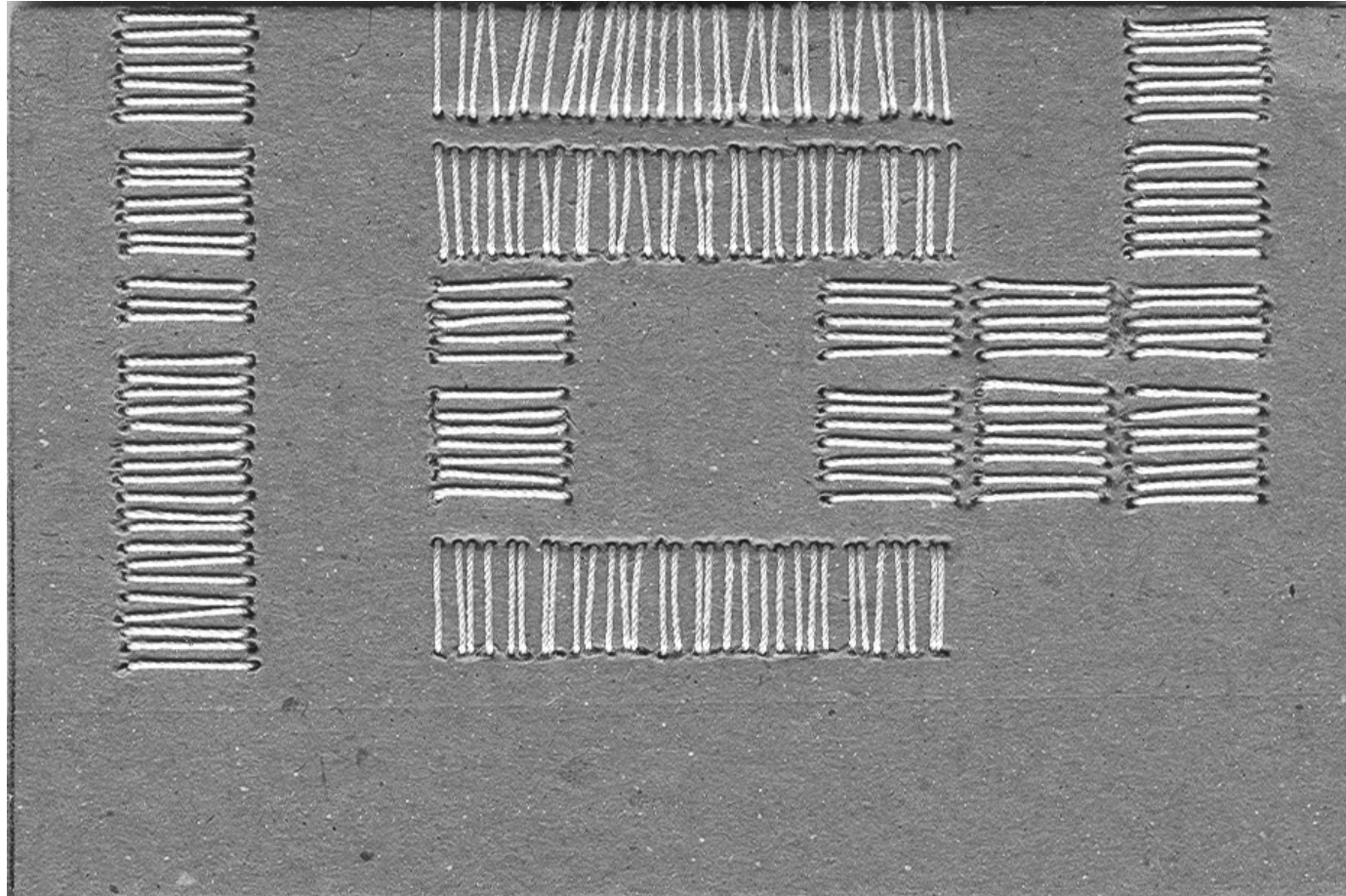
Κατ' αυτόν τον τρόπο, εισάγονται ποιότητες που τροφοδοτούν και κατασκευάζουν το τοπίο. Το δίπολο φυσικό _ τεχνητό εξαλείφεται μέσα από μια διαδικασία όσμωσης καθώς αυτά τα δύο συνυπάρχουν, ή καλύτερα το ένα εξασφαλίζει την ύπαρξη του άλλου. Το φυσικό εγκαθιδρύεται με τεχνητά μέσα, γεγονός που είναι αναμενόμενο σε μία πρόταση _ απόπειρα επανένταξης της υπαίθρου εντός του άστεως. Η φύση δεν προϋπάρχει, κατασκευάζεται (και μάλιστα με αστική γεωμετρία). Το παραπάνω, δεν είναι τόσο ξένο στη φυσική τάξη των πραγμάτων, αν επιχειρηθεί εναλλαγή κλίμακας και ειδωθεί εκ νέου. Περιοχές που σχηματοποιούνται από την αγροτική δραστηριότητα, τοπία όπου η φύση κυριαρχεί και φαντάζουν ακανόνιστα με όρους εγγύτητας, τακτοποιούνται με όρους απόστασης σε συγκεκριμένες και αναγνωρίσιμες γεωμετρίες.

27

αεροφωτογραφίες Google_earth από αγροτικές περιοχές

απόσπασμα μακέτας αστικών αγρών

ε ν έ ρ γ η μ α _ ρ ά β ω τ ο χ ώ μ α

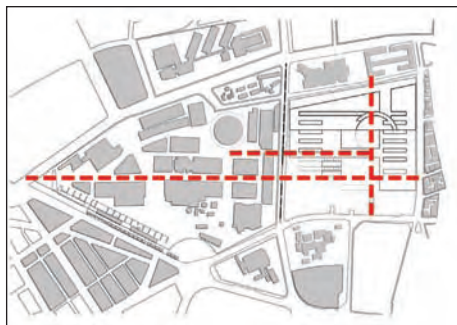
π ρ ό τ α σ η δ ι α μ ό ρ φ ω σ η ς

χαράξεις _ οριζόντια και κάθετη ζωνοποίηση

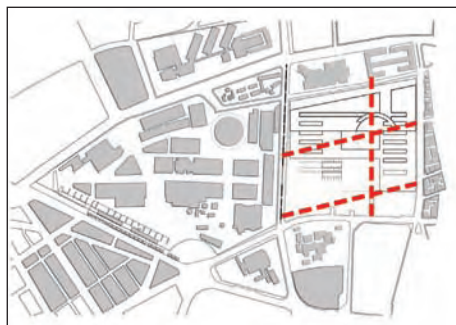
Αν ρωτήσεις κάποιον ο οποίος ζει στη Θεσσαλονίκη (ή έστω έχει μια μικρή εμπειρία από την αίσθηση της πόλης) τι είναι το Γ' Σώμα Στρατού, θα σου απαντήσει αυθόρμητα το Διοικητήριο. Το παραπάνω οφείλεται σε δυο παράγοντες: αφενός στην ιστορικότητα του Διοικητηρίου και αφετέρου στο γεγονός που το Γ' Σώμα Στρατού είναι στρατόπεδο άρα κλειστό στο βλέμμα και στην κίνηση του περαστικού. Το κτίριο του Διοικητηρίου έχει κριθεί διατηρητέο και συμβάλλει σημαντικά στη φυσιογνωμία της πόλης. Επομένως η ισχυρή παρουσία του κατά μήκος της Λεωφόρου Στρατού σε συνδυασμό με την ύπαρξη της εκκλησίας των Αγίων Κων/νου και Ελένης, σχηματοποιούν μια οριζόντια ζώνη, που εφεξής θα αναφέρεται ως ιστορική ζώνη. Δεδομένου ότι το Διοικητήριο δεν μπορεί να παρακαμφθεί, οι υπάρχουσες χαράξεις που εξασφαλίζουν τη λειτουργικότητα και τη διέλευση προς αυτό καθορίζουν και τις υπόλοιπες.

Το οικόπεδο εκατέρωθεν των απέναντι πλευρών του (λεωφόρος Στρατού και Γρ. Λαμπράκη) γεφυρώνει μια εσωτερική υψομετρική διαφορά της τάξης των 12 μέτρων. Το προτεινόμενο σύστημα δρόμων αποτελείται από κάθετους, οριζόντιους και κεκλιμένους άξονες. Οι δύο κάθετοι άξονες που διατρέχουν το οικόπεδο διατηρούν τις αρχικές χαράξεις των δρόμων περιφερειακά του Διοικητηρίου και συνεχίζονται σε διαφορετικά υψόμετρα, τεμαχίζοντας το σε τρία ισότιμα κομμάτια.

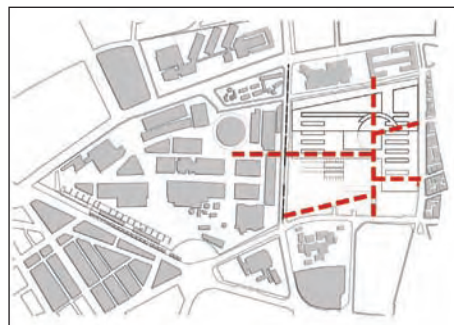
Οι οριζόντιες χαράξεις συμβάλλουν στη διαχείριση υψομέτρων, γεφυρώνοντας τις απέναντι πλευρές του οικοπέδου (Γ' Σεπτεμβρίου με Καυτατζόγλου) και το χωρίζουν σε τέσσερα μέρη. Οι παραπάνω χαράξεις έχουν αναφορά στις κεντρικές διαδρομές τις Δ.Ε.Θ, καθώς ο υπερυψωμένος δρόμος (Γ' Σεπτεμβρίου) που τις χωρίζει προσφέρεται για συνέχιση της κίνησης μέσω υπόγειων περασμάτων. Αντίθετα στις οδούς που τέμνουν την Καυτατζόγλου η κίνηση των πεζών διακόπτεται καθώς δεν υπάρχουν διαβάσεις. Στις οριζόντιες ζώνες εισάγονται ποιότητες του περιβάλλοντος χώρου και διαφορετικές χρήσεις. Κατά αυτόν τον τρόπο χωροθετούνται τα πιο ήπια «πράσινα» αρχαία όπως το γρασίδι και ο κήπος καθώς και ο μεγαλύτερος όγκος του κτιριακού συγκροτήματος. Η οργάνωση των παραπάνω ζωνών διαταράσσεται από τις κάθετες στα σημεία όπου η πόλη το απαιτεί. Έτσι η ύπαρξη αρχαίων κάτω από τη γέφυρα αναγκάζει την οριζόντια ζώνη του υψομέτρου +4 να υποχωρήσει, προκειμένου να τα καταστήσει επισκέψιμα και εισάγει την ποιότητα του βυθισμένου δάσους. Ακόμη, η ύπαρξη των πολυκατοικιών παρασύρει την κάθετη ζώνη που συνορεύει με την οδό Καυτατζόγλου να φιλοξενήσει χρήση μέσω της ιεραρχίας πρασίνου που να αποκτά σαφή αναφορά με τον κόσμο που κατοικεί εκεί. Τέλος, ύπαρξη των μουσείων είναι ένα ακόμη στοιχείο της πόλης που επηρεάζει τις «κάθετες παρεκκλίσεις». Επιχειρώντας να δημιουργηθεί μια σχέση με αυτά δημιουργείται μία είσοδος από αναρριχόμενα φυτά η οποία οδηγεί και στην μόνη κάθετη ζώνη του κτιρίου, το μουσείο σπόρων.

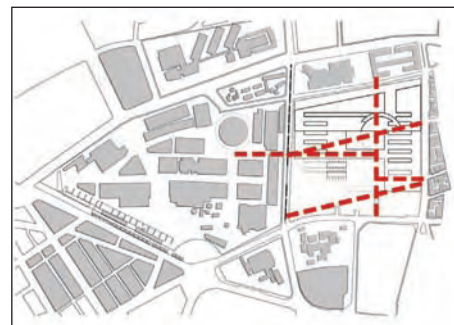
ορθοκανονικό σύστημα δρόμων

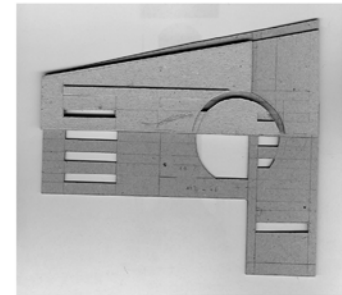
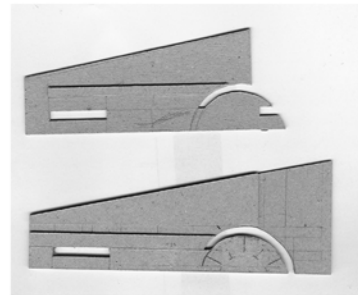
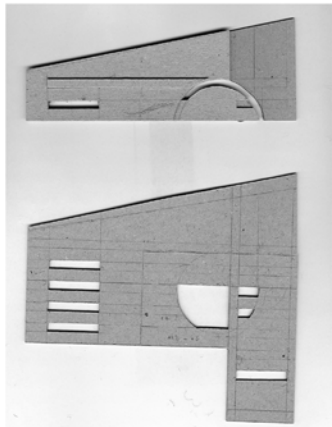
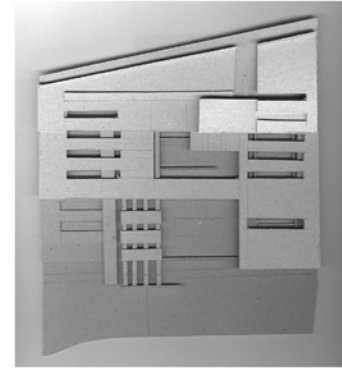
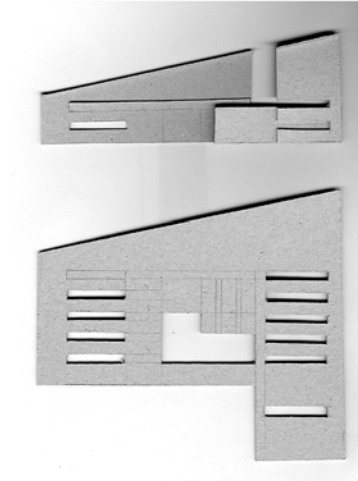
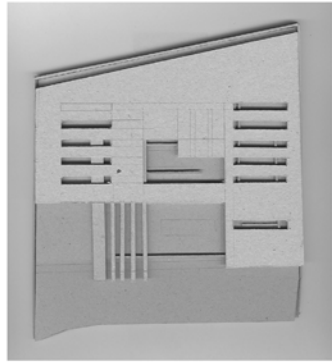
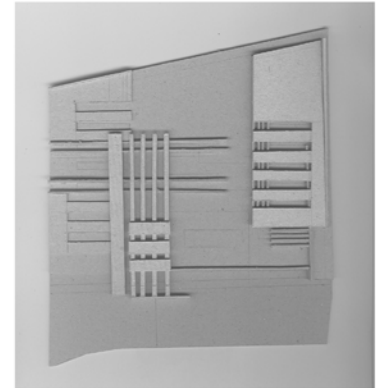
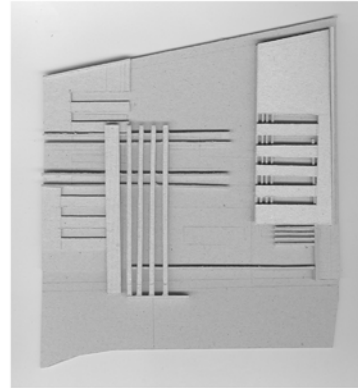
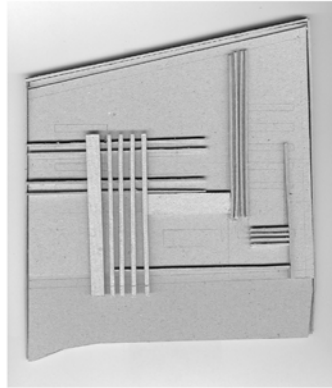
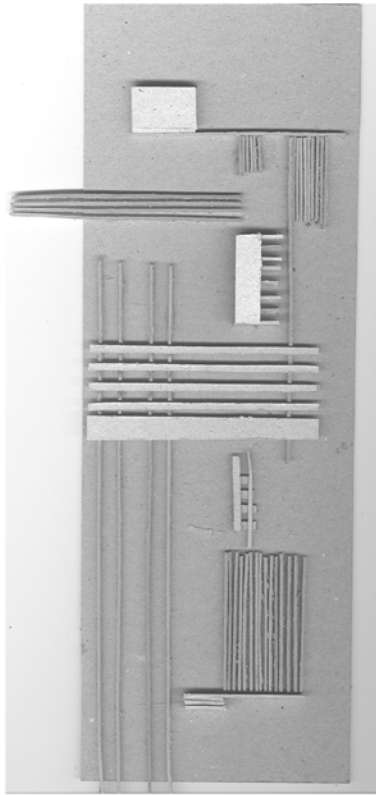
διαγώνιο σύστημα δρόμων

μικτό σύστημα δρόμων

τριγωνικό σύστημα δρόμων

ζώνες κτιριακού συγκροτήματος _ εσωτερική κίνηση

Η διάθεση οργάνωσης του περιβάλλοντος χώρου μέσω ζωνών διέπει και την οργάνωση του κτιρίου το οποίο είναι

κατά βάση υπόσκαφο και χωρίζεται σε πέντε ζώνες. Οι τέσσερις από αυτές τοποθετούνται οριζόντια στο οικόπεδο ενώ η Πέμπτη, όπως προαναφέρθηκε, κάθετα και είναι οι εξής:

1. Ζώνη εισόδου (+12 -16m). Περιλαμβάνει ένα φουαγιέ εισόδου που αποτελεί το μοναδικό υπέργειο κομμάτι του κτίσματος. Τοποθετείται πάνω στη διασταύρωση του κεντρικού κάθετου και οριζόντιου άξονα προκειμένου να προϋπαντήσει την ύπαρξή του. Ο κόσμος στον οποίο αναφέρεται κυρίως είναι κάτοικοι, καλλιεργητές και φοιτητές επομένως κρίνεται σκόπιμο να γεινιάζει με το Πανεπιστήμιο και τις πολυκατοικίες. Η παρούσα ζώνη λειτουργεί ως μεταβατικός χώρος και χώρος ενημέρωσης όπου μπορεί το κοινό να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των αστικών αγρών και του μουσείου, των προγραμμάτων φύτευσης και της ανταλλαγής σπόρων.

2. Ζώνη εκπαίδευσης (+8 -12m). Περιλαμβάνει ένα αμφιθέατρο διαλέξεων, βιβλιοθήκες και αναγνωστήρια.

3. Ζώνη κοινόχρηστων χώρων (+4 -8m). Περιλαμβάνει χώρους συνεύρεσης και εστίασης (συλλογική κουζίνα, αναψυκτήριο) και συνδέεται με το αμφιθέατρο.

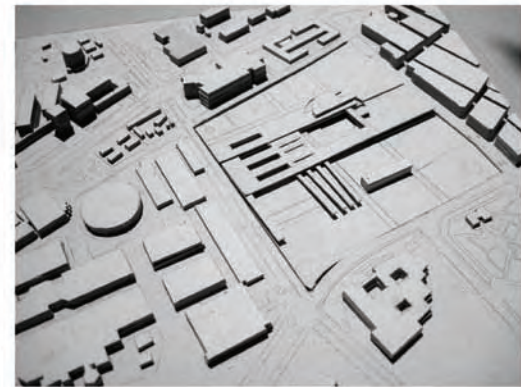
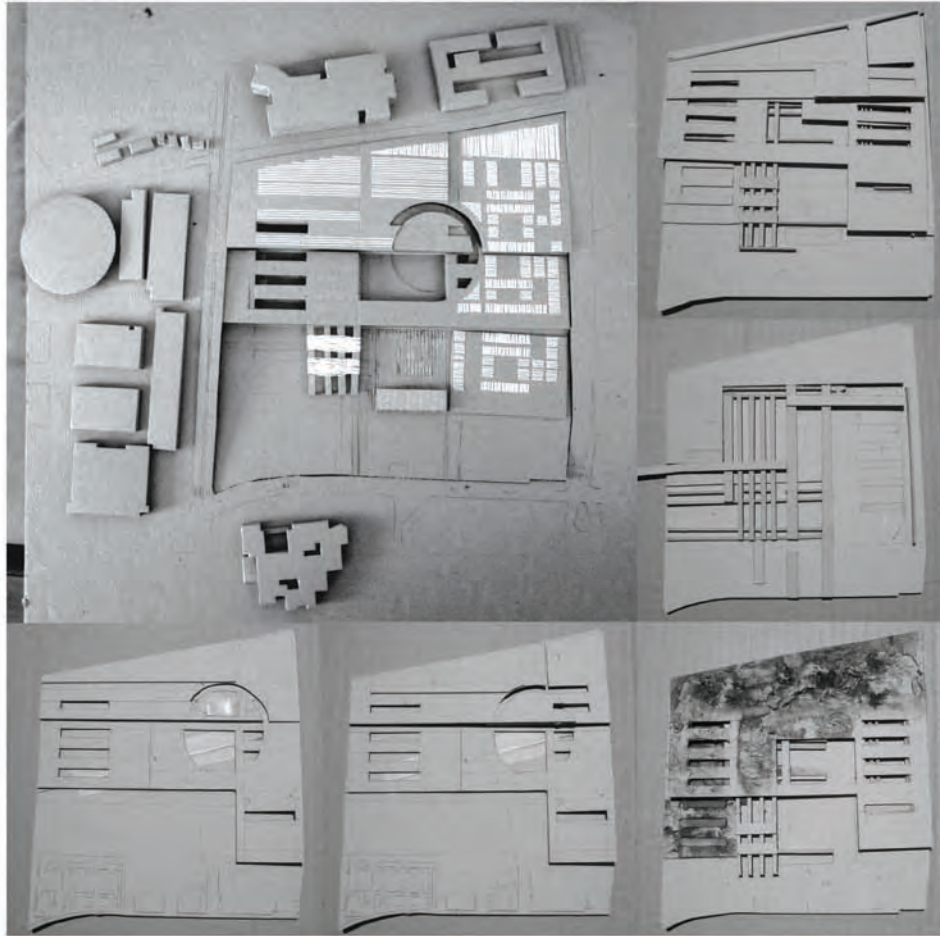
4. Ζώνη εργασίας (0 -4m). Στεγάζει εγκαταστάσεις διαλογής και διατήρησης των σπόρων, γραφεία εργαζομένων και διοίκησης, καθώς και βοηθητικούς χώρους αποθήκευσης (μηχανημάτων κλπ.)

Οι παραπάνω ζώνες επικοινωνούν εσωτερικά μέσω ραμπών, ενώ η ύπαρξη του αίθριου στις τρεις πρώτες εξασφαλίζει οπτική επαφή με την ζώνη εργασίας, όπου οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθήσουν τη διαδικασία επεξεργασίας των σπόρων, χωρίς να εισάγονται σε αυτήν.

5. Εκθεσιακή Ζώνη (+0-8m). Αποτελείται από ένα χώρο εισόδου (0-4m.) και από το μουσείο σπόρων (4-8m.) και συνδέεται με τη ζώνη κοινόχρηστων χώρων που βρίσκεται στο ίδιο υψόμετρο. Από τη δεξιά πλευρά διατηρεί οπτική επαφή (όπως και οι παραπάνω ζώνες), με μια εσωτερική υδάτινη πλατεία που δημιουργείται και λειτουργεί ως ρεζερβουάρ νερού που υδροδοτεί τις καλλιέργειες, καθώς και με τμήματα των αστικών αγρών, ενώ από την αριστερή μεριά το βλέμμα στρέφεται προς το βυθισμένο δάσος. Οι οπτικές φυγές προσφέρουν δυνατότητα επιτόπιας παρακολούθησης καλλιεργητικών πρακτικών, έτσι ώστε να υπάρχει μια διαρκής συσχέτιση σπόρου _ καρπού.

απόσπασματα έκθεσης μουσείου σπόρων

φωτογραφίες από μακέτες εργασίας

σενάρια χρήσης _ εξωτερικές κινήσεις _ διαδρομές

Από επιτόπια παρατήρηση διαπιστώνεται η ανάγκη ένταξης στον αστικό ιστό ως διευκόλυνση της κίνησης. Έχουμε αναφέρει προηγουμένως πως το μέχρι τώρα στρατόπεδο, είναι περιφραγμένο, γεγονός που το καθιστά απροσπέλαστο. Το παραπάνω, σε συνδυασμό με την μεγάλη του έκταση έχουν ως αποτέλεσμα μια εξαναγκαστική και εξαιρετικά χρονοβόρα κίνηση, περιμετρικά αυτού. Με τις παρεμβάσεις που αναλύθηκαν προηγουμένως το οικόπεδο “ανοίγει” στην πόλη και στον περαστικό. Δημιουργούνται νέες διαδρομές με σκοπό να διευθετήσουν όχι μόνο την κίνηση των χρηστών, αλλά και του διαβάτη.

Στην παρούσα διπλωματική συναντάμε 4 τέσσερις βασικές κινήσεις πεζών που διέπουν το συγκρότημα, που πηγάζουν από τα σενάρια χρήσης και συνοπτικά είναι τα εξής:

1. επισκέπτης
2. καλλιεργητής
3. εργαζόμενος
4. περιπατητής

επισκέπτης

Πόλος έλξης του επισκέπτη αποτελεί το μουσείο σπόρων. Τοποθετείται κοντά στα υπόλοιπα μουσεία της περιοχής και η πρόσβαση σε αυτό είναι άμεση από την πλευρά της Λεωφόρου Στρατού (όπου κινούνται οι περισσότεροι πεζοί). Η είσοδος σε αυτό επιτυγχάνεται μέσω ενός κήπου που τον στεγάζουν αναρριχώμενα φυτά προκειμένου ο επισκέπτης να μυηθεί σταδιακά στην ιεραρχία πρασίνου.

Ο επισκέπτης ακολουθεί την κύρια διαδρομή του μουσείου όπου εκθέτονται σπόροι και καρποί σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης σε ειδικά διαμορφωμένες για τη συντήρησή τους θήκες και παρατίθενται δείγματα φυτών μικρού και μεσαίου μεγέθους (μέντα, δυόσμος κλπ). Ωστόσο, ολόκληρο το συγκρότημα συμμετέχει ως εκθεσιακός χώρος επομένως η κίνηση του επισκέπτη ενσωματώνει τις υπαίθριες διαδρομές που διατρέχουν το οικόπεδο και σταδιακά σε μεταφέρουν στις ποιότητες πρασίνου που φιλοξενεί (κήπους, καλλιέργειες, δάσος).

καλλιεργητής

Οι καλλιεργητές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: στους κατοίκους και σε αυτούς που συμμετέχουν σε προγράμματα καλλιέργειας (π.χ. σχολεία, πανεπιστήμιο γεωπονίας). Οι κάτοικοι καλλιεργητές οικειοποιούνται τη ζώνη των αστικών αγρών, που αντιστοιχεί στο κομμάτι που συνορεύει με τις πολυκατοικίες της οδού Καυτατζόγλου. Η δεύτερη ομάδα καλλιεργητών συμμετέχουν μέσω προγραμμάτων στις ζώνες του δάσους και των κήπων.

Ωστόσο, αφού οι πρακτικές φύτευσης απέχουν τόσο από την αστική εμπειρία και οι δύο κατηγορίες καλλιεργητών χρήζουν παρακολούθησης σεμιναρίων. Έχουν άμεση πρόσβαση στη ζώνη εκπαίδευσης και στους κοινόχρηστους χώρους μέσω της κύριας εισόδου στο +12, ή εναλλακτικά έμμεση πρόσβαση από το υψόμετρο +4m μέσω της κεντρικής κυκλικής ράμπας που γεφυρώνει ολόκληρη την υψομετρική διαφορά του οικοπέδου.

εργαζόμενος

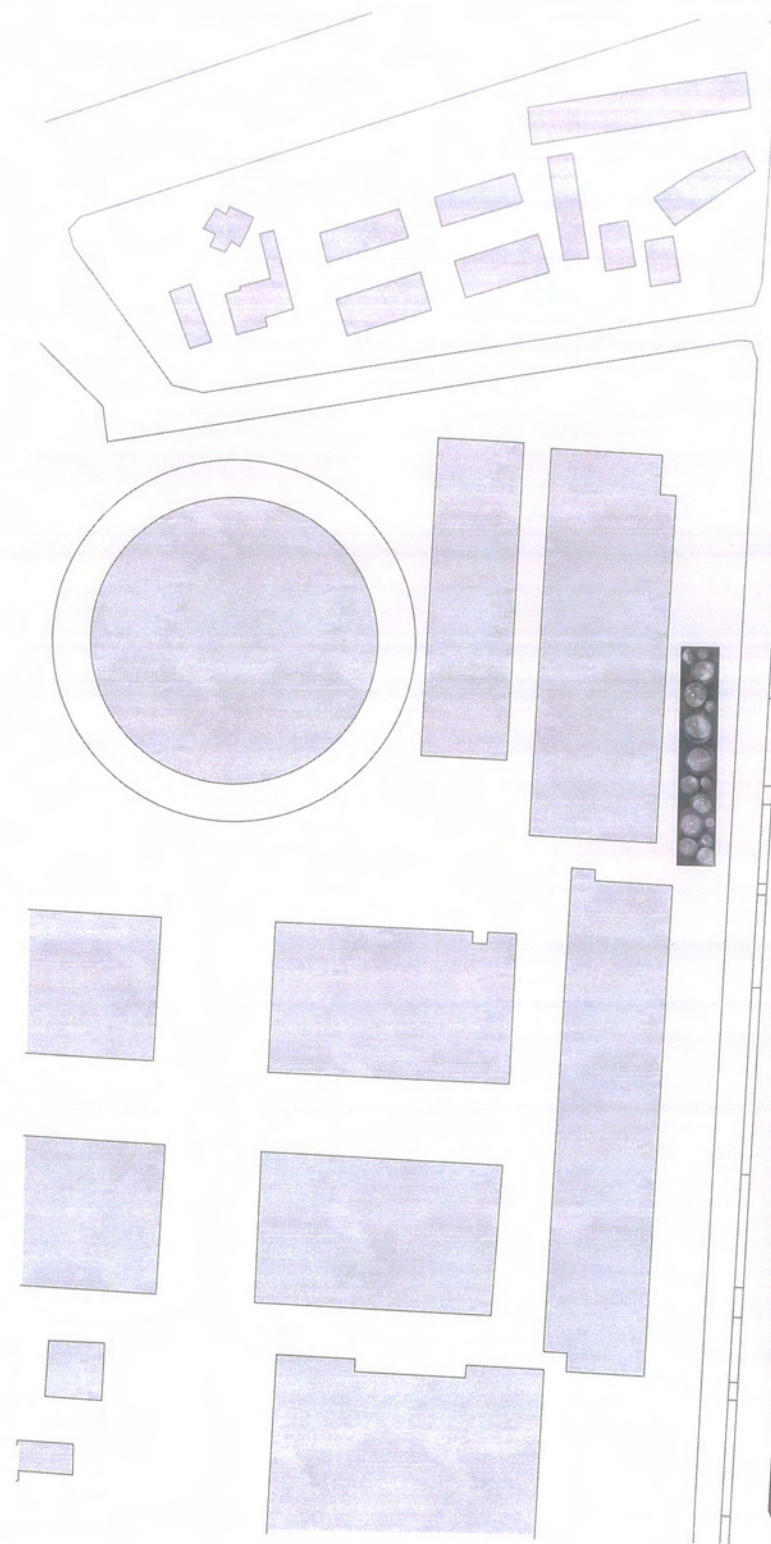
Η κίνηση του εργαζομένου προϋποθέτει άμεση πρόσβαση στη ζώνη των γραφείων και την διοίκηση που επιτυγχάνεται από το υψόμετρο 0 διαμέσου της κύριας κάθετης χάραξης. Συνδέεται με τους βοηθητικούς χώρους (αποθήκες, μηχανήματα, πάρκινγκ), καθώς και με τους κοινόχρηστους χώρους (εστιατόριο, αναψυκτήριο). Προκειμένου να εξασφαλίσει την διευκόλυνση των εργαζομένων αποτελεί μια πιο ιδιωτική ζώνη, που απομονώνεται από τους υπόλοιπους χρήστες, εξασφαλίζοντας ωστόσο λειτουργικότητα και συνεργασία με τις λοιπές ζώνες_ χρήσεις.

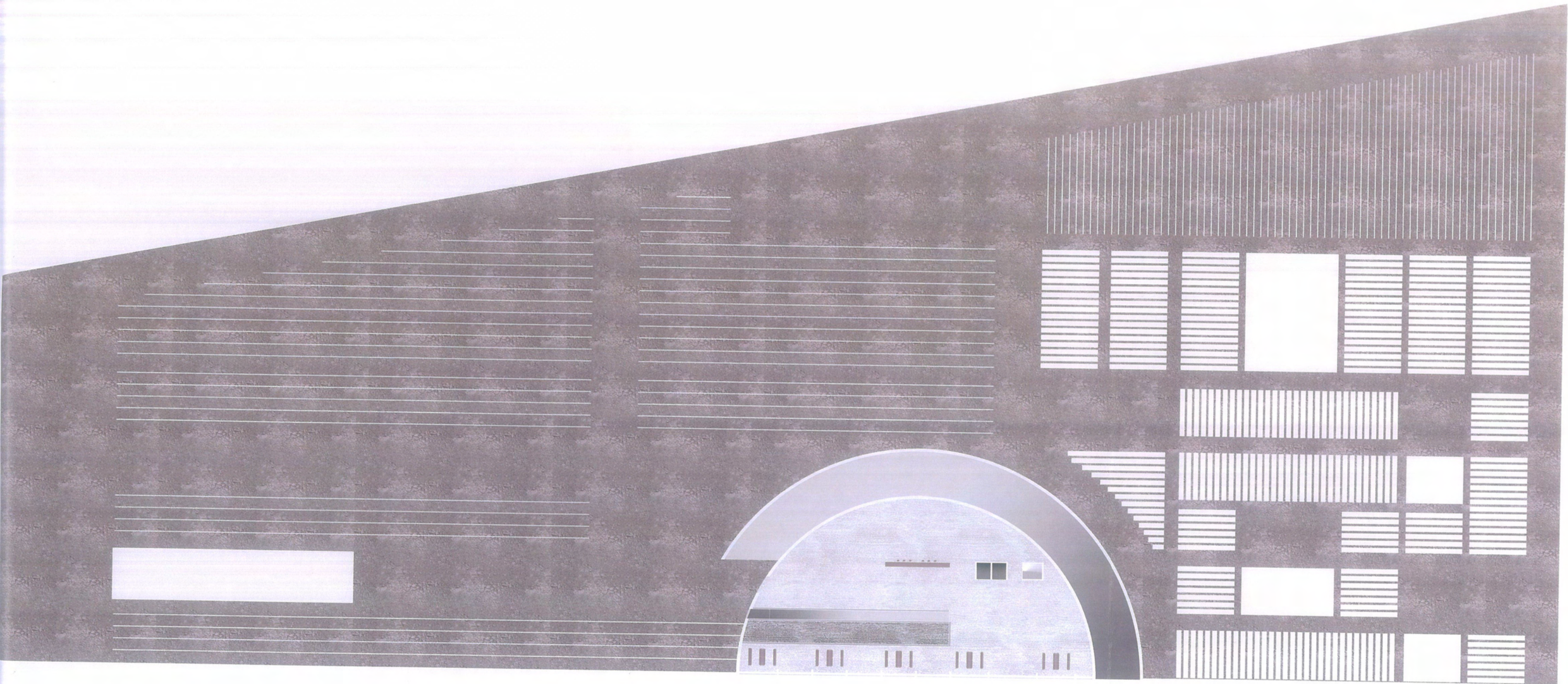
περιπατητής

Η κίνηση του περιπατητή υπάγεται σε δύο σενάρια. Δύναται να ακολουθήσει τις διαδρομές του πάρκου (με τις εναλλαγές υψομέτρων κ.λ.π.) ως περιπλάνηση στις ποιότητες πρασίνου, ή μπορεί να εκμεταλλευτεί το νέο σύστημα δρόμων (οριζόντιες χαράξεις) για μια πιο ευχάριστη και γρήγορη διάσχιση του μέχρι τώρα "άβατου οικοπέδου".

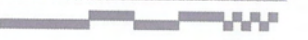
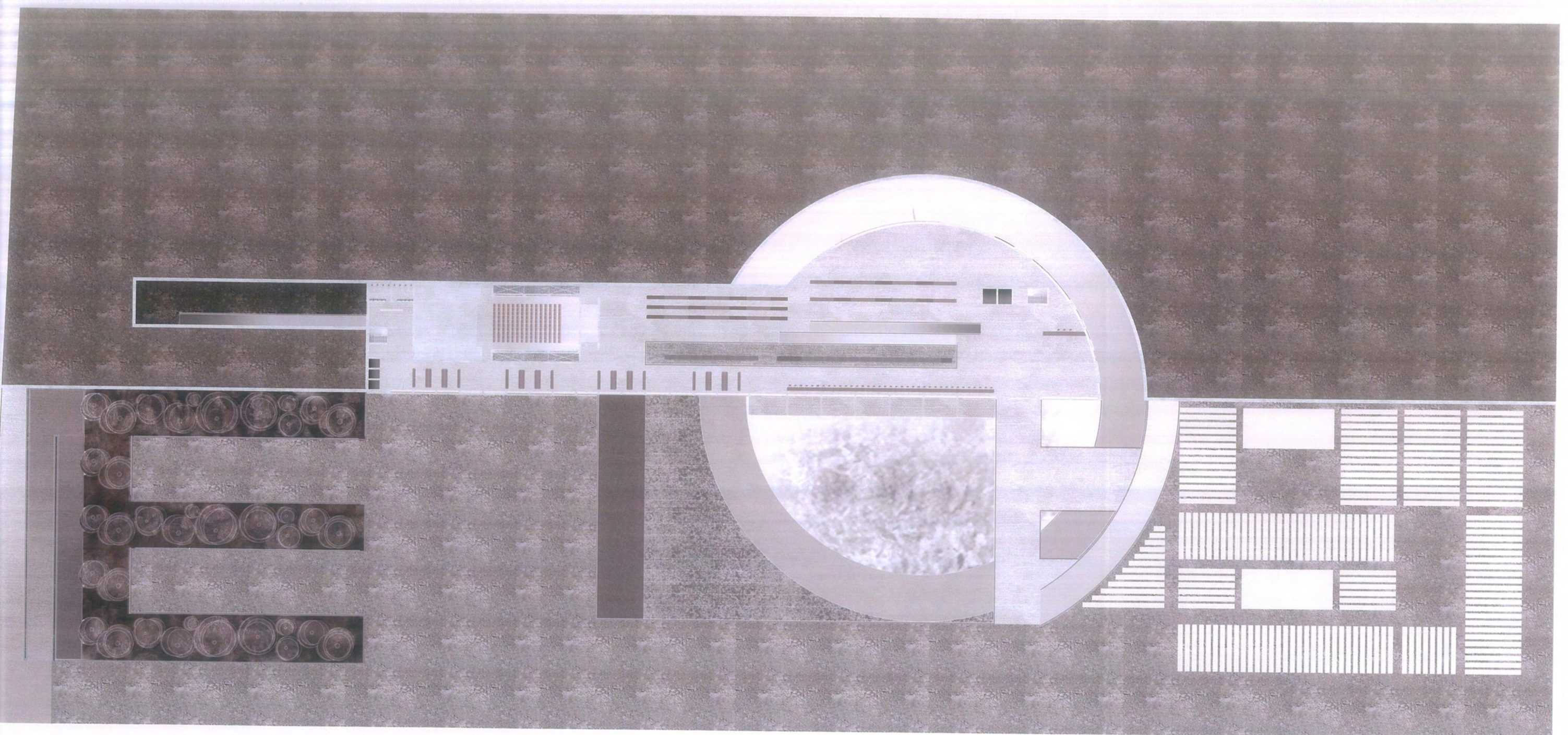

διαδρομές που γεφυρώνουν τα υψόμετρα του οικοπέδου και σχέση με ποιότητες πρασίνου

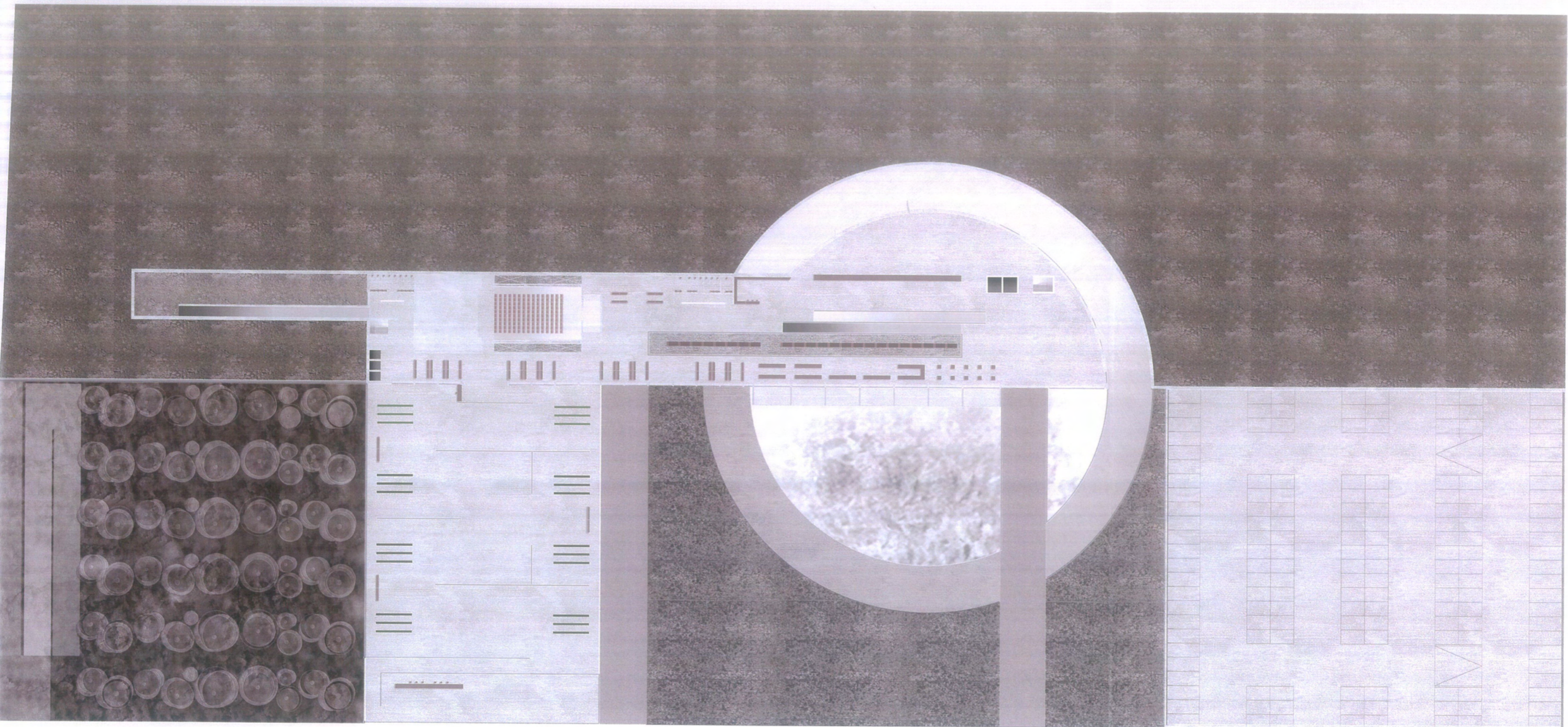

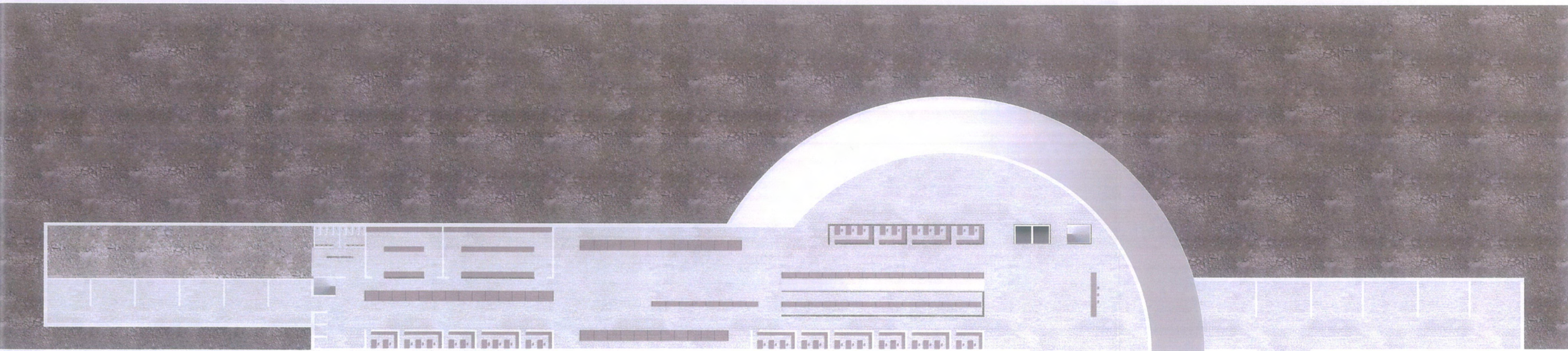
Κάτοψη υψομέτρου + 12μ
Ζώνη εισόδου και ενημέρωσης

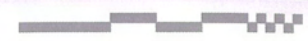
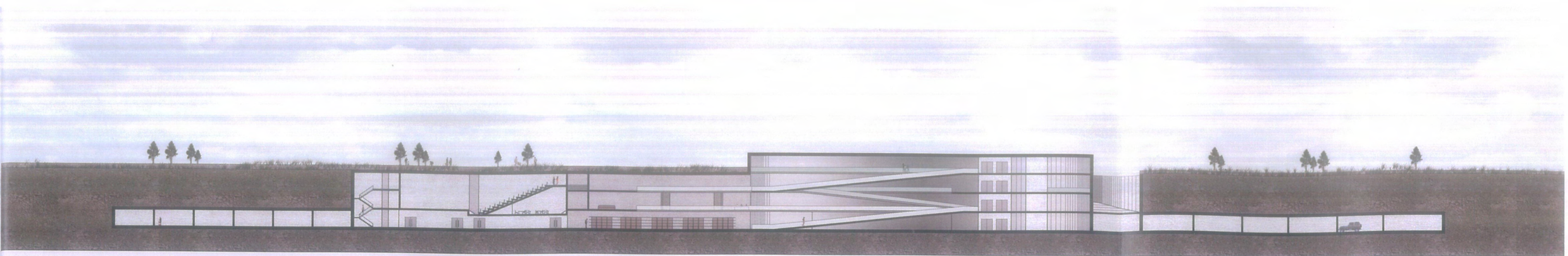
Κάτοψη υψομέτρου + 8μ
Ζώνη εκπαίδευσης

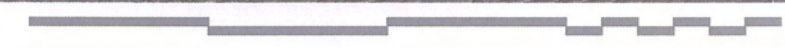
Κάτοψη υψομέτρου + 4μ
Ζώνη κοινόχρηστων
χώρων και έκθεσης

Κάτοψη υψομέτρου + 0μ
Ζώνη εργασίας

Τομή α - α'

Λεπτομέρεια τομής γ - γ'
υπόσκαφου δάσους

β ι β λ ι ο γ ρ α φ ι α

Baudrillard Jean (1968), *The system of objects*, Radical thinkers

Farge, Arlette (2004 [1989]), *Η γεύση του αρχείου*, μεταφρ. Ρίκα Μπενβενίστε . Αθήνα: εκδόσεις Νεφέλη.

Heidegger Martin (2008), *Κτίζειν κατοικείν σκέπτεσθαι*, μεταφρ. Γιώργος Ξηροπαΐδης . Αθήνα: Εκδόσεις Πλέθρον.

Simmel, Georg (1993 [1962]), *Πόλη και ψυχή*, μεταφρ. Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος. Αθήνα: Έρασμος.

Simmel, Georg (2004), *Περιπλάνηση στη νεωτερικότητα: Κοινωνιολογικά, Φιλοσοφικά και αισθητικά κείμενα*, μεταφρ. Γιώργος Σαγκριώτης – Όλγα Σταθάτου. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Καλβίνο, Ίταλο (2004 [2002]), *Οι αόρατες πόλεις*, μεταφρ. Ανταίος Χρυσοστομίδης . Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Κιβωτός: παλαιοί σπόροι για νέες καλλιέργειες (2010), κατάλογος 12ης Διεθνής έκθεσης Αρχιτεκτονικής _ μπιενάλε Βενετίας 2010, επιτροποι _ επιμελητές: Φοίβη Γιαννίση , Ζήσης Κοτιώνης. Εκδότης: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Μπένγιαμιν, Βάλτερ (2002 [1955, 1969, 1974]), *Σαρλ Μπωντλαιρ: ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού*, μεταφρ. Γιώργος Γκουζούλης. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Νικολαΐδου Σήλια (1993), *Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.

Ντεριντά, Ζακ, «*Η έννοια του αρχείου (1996)*», μετάφραση Κωστής Παναγιώργης. Αθήνα: Εκδόσεις Εκκρεμές.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας _ Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, *Η διεκδίκηση της υπαίθρου: Φύση και κοινωνικές πρακτικές στη σύγχρονη Ελλάδα (2009)*, επιμ. Κώστας Μανωλίδης _ Θεοκλής Καναρέλης. Αθήνα: Εκδόσεις Ίνδικτος.

Περέκ, Ζορζ (2005 [1985]), *Σκέψη ταξινόμηση*, μεταφρ. Λίζυ Τσιριμώτου. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.

Περέκ, Ζορζ (2000 [1974]), *Χορείες χώρων*, μεταφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης. Ύψιλον/Βιβλία.

Συγκολλίτου Έφη (1997), *Περιβαλλοντική Ψυχολογία*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα